

OPVANG MET PERSPECTIEF OP TOEKOMST

VOOR MENSEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

Kort verslag van een werkbezoek aan INLIA in Groningen (NL)

29 – 30 september 2022

Een initiatief in het kader van het Lerend netwerk OPT+ van ORBITvzw
met de steun van Fedasil

Inlia, Internationaal Netwerk van Lokale Initiatieven met Asielzoekers, heeft haar boot en hotel van destijds vervangen door een Gasthuis voor 270 mensen, uitgeprocedeerde asielzoekers/asielzoekers, dakloos die geen beroep kunnen doen op andere voorzieningen. Zij krijgen een aanbod voor onderdak in het Gasthuis en een aanbod perspectiefbegeleiding, deelname aan perspectiefbegeleiding is verplicht!

Geïnspireerd door het vorig bezoek, 5 jaar geleden, wilden we de positieve energie die we bij het eerste bezoek in Groningen hadden ervaren, opnieuw opladen voor de opvang en perspectiefbegeleiding van mensen zonder wettig verblijf in België. We konden deze keer onze ervaring met het Opvang & Oriëntatieproject in Gent toetsen aan de werkwijze en doordachte methodiek in het INLIA Gasthuis van INLIA. Een leerproces om die te gebruiken bij de nieuwe projecten, die hopelijk in de komende jaren in starten Antwerpen, Brugge, Brussel, Mechelen en Leuven.

De groep van 13 personen vanuit België bestond uit basis- en beleidswerkers vanuit het middenveld, onderzoekswerk en de overheid. Deze keer ging er personeel mee van CAW **Gent** die het opvang & oriëntatie project (O&O) van Gent uitbaten en organiseren. Uit **Antwerpen** waren er medewerkers van het CAW (ACM) en de vrijwilligerswerking van De Loodsen (De overzet voor opvang vrouwen zonder wettig verblijf. Vanuit de **Universiteit Gent** was Soline Ballet mee, vanwege haar onderzoek rond dit thema. **Brussel** was

vertegenwoordigd door een medewerkster vanuit Samu Social. Eva Goossens, die bij **Fedasil** (het Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers) deze OPT+ pilootprojecten opvolgt, maakte eveneens deel uit van de delegatie, naast 2 **medewerkers van Orbit** zelf.

Dit verslag geeft een overzicht van onze impressies en leermomenten. Het is nagelezen en ook aangevuld met extra informatie door INLIA Groningen.

'Gasthuis Groningen' een plek van rust, ruimte en respect

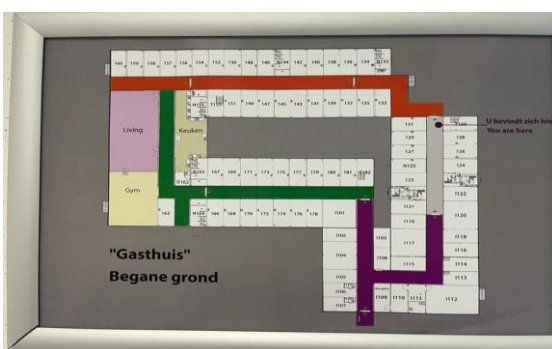

[Het introductiefilmpje](#) dat nieuwe gasten (zonder wettig verblijf) te zien krijgen zet de toon en geeft ons ook een goed zicht op het reilen en zeilen in het Gasthuis.

Daarin geen opsomming van regels, maar wel een grondige uitleg over waar je bent en welke trajecten je kan bewandelen met getuigenissen van ex-gasten sommigen van hen keerden terug, anderen kregen inmiddels papieren. Het valt op dat INLIA heel creatief en indien nodig out of the box te werk gaat in hun maatwerk bij de begeleiding om een toekomstperspectief te vinden voor hun gasten.

INLIA kiest bewust voor het woord Gasthuis en niet opvangcentrum. De bewoners zijn dan ook geen cliënten maar gasten. Het begrip gasten en de benadering als gasten maakt duidelijk dat het om

een tijdelijke opvang gaat. Het uitgangspunt is dat men zich t.o.v. de medewerkers en andere gasten als gasten gedraagt en verantwoordelijk is voor elkaars welzijn en veiligheid. De gasten worden vanuit vertrouwen mee verantwoordelijk gemaakt voor de goede gang van zaken in het Gasthuis.

Er zijn schoonmaakroosters waarop iedereen kan zien waar hij of zij verantwoordelijk voor is. Wil je je taak niet vervullen, dan kan dat. Maar dan gaat er twee euro van je zakgeld naar de gast/bewoner die de taak in jouw plaats vervult

Het juridisch dossier van de gasten wordt samen met hen volledig doorgenomen en mensen krijgen uitleg over het waarom van een eventuele afwijzing en kunnen daarbij hun vragen en ideeën geven. Bij twijfel over het terecht karakter ervan

onderzoekt INLIA of er bewijzen zijn die hun verhaal ondersteunen.

Ook voor perspectieven in het land van herkomst of een derde land wordt heel ver gegaan. INLIA investeert, bovenop wat de gast eventueel kan krijgen van de overheid opdat de terugkeer of doormigratie ook duurzaam zou zijn.

De locatie van het Gasthuis is gloednieuw en een ontwerp van INLIA zelf. Het bestaat uit containers, opgebouwd in twee verdiepingen. Het gebouw is neergezet door Jan Snel en kost over een periode van 5 jaren in totaal 5,9 miljoen (eenmalige kosten € 2.094.660,00 en

wekelijks aan huurkosten € 14.665,30). Dit gebaseerd op 270 plekken. Het plaatsen an sich duurde drie/vier maanden. INLIA is voor een ander project ook in gesprek met Cabin Group in Klundert.

Het hele Gasthuis ademt respect. Het is ontworpen met inachtnaam van de toen geldende corona-regels, wat inhoudt dat de tweepersoonskamers en de gangen groot genoeg zijn om te allen tijde 1,5 meter afstand te kunnen houden. Er is in het gebouw een keuken, waar mensen zelf kunnen koken en die ze ook zelf, in beurtrol, onderhouden.

Er worden heel wat bewoners opgevangen die kampen met gezondheidsproblemen. Voor hen werd een aparte gang ingericht met aangepaste bedden en kamers. Er is een fitnesszaal die ook gebruikt wordt voor revalidatie. Daarnaast zijn er cursuslokalen waar taallessen, (naai)cursussen en andere lessen worden aangeboden. Bij het een speciaal loket in een van de gangen ontvangen de bewoners wekelijks hun leefgeld. in principe € 40,- per week. Uitbetaling is 1x per 2 weken, dan wordt dus € 80,- verstrekt. Gaat het geldbeheer (voor 2 weken) niet goed, dan wordt er wekelijks uitbetaald. Er is geen bewakingsfirma. Wel worden huisregels strikt gehandhaafd. Er is flexibiliteit waar nodig en mogelijk maar de veiligheid van de groep gaat voor. In het Gasthuis wordt de nadruk gelegd op de goede verhouding tussen gast en gastheer of gastvrouw.

Doorheen de jaren heeft INLIA een breed draagvlak ontwikkeld in de samenleving van mensen, kerken en bedrijven die hen steunen op praktisch en inhoudelijk vlak.

Dat het begrip gastvrijheid met de nodige creativiteit geen loos begrip is mochten we aan den lijve ondervinden. Na aankomst wachtte er ons een 'lunch à la Belge'. Een heus Belgisch frietkraam bakte frietjes voor ons en voor de gasten van het Gasthuis.

Gedeelde verantwoordelijkheid

INLIA werkt samen met verschillende betrokken diensten (COA, IND, de Dienst Terugkeer en Vertrek van het ministerie van Justitie, de Vreemdelingenpolitie, IOM). Kerken werken actief mee in de uitvoering op het Gasthuis en indien nodig en mogelijk ook internationaal, bijvoorbeeld in landen van herkomst bij terugkeerondersteuning of voor research ten behoeve van het dossier. Op individueel dossiervlak is er bij de behandeling in overleg tussen organisaties en instanties een stappenplan uitgewerkt. Er worden heldere afspraken gemaakt wat ieders rol is en kan zijn. Daardoor weet iedereen in bepaalde, vastgelopen situaties op wie beroep gedaan kan worden om uit de impasse te komen.

INLIA heeft zich met het Gasthuis ingeschreven in het werkplan van de Nederlandse overheid die via LVV-projecten op verschillende plaatsen probeert te achterhalen wat het beste werkt in de begeleiding van uitgeprocedeerde asielzoekers naar een toekomstperspectief.

De vergoeding bedraagt € 50,00 per persoon per nacht vanuit het rijk aan de gemeente. De enige kosten die INLIA draagt zijn de extra kosten die wij bij terugkeer meegeven aan de gasten, naast de ondersteuning van het IOM en DT&V.

Een paar termen en toelichtingen

LVV staat voor Landelijke Vreemdelingen Voorziening. In 2019 is in 5 steden (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Groningen en Eindhoven) een LVV pilootproject gestart. Met de LVV wilde de overheid een structuur geven voor een duurzame oplossing voor afgewezen asielzoekers zonder (opvang)voorzieningen.

Binnen deze pilootprojecten neemt de lokale gemeente de regie van het overleg en samenwerking op zich en werkt daarin samen met IND (DVZ), de DT&V (Dienst terugkeer en vertrek) de Vreemdelingenpolitie en Ngo's. Dikwijls hadden die Ngo's in de jaren ervoor al een bestaande structuur van opvang en begeleiding opgezet voor uitgeprocedeerde asielzoekers om met hen op zoek te gaan naar een duurzame toekomst in het land van herkomst, een ander land of in Nederland zelf. Het is een programma waar de deelnemers vrijwillig aan deelnemen.

Het Rijk erkende uiteindelijk dat nadenken over en werken aan een duurzame toekomst voor deze mensen enkel lukt vanuit een stabiele leefomgeving. Op basis van de ervaringen en resultaten in de afgelopen jaren heeft de Nederlandse regering in haar regeerakkoord vastgelegd de **LVV uit te rollen over heel Nederland**. Bij de Ngo's hopen ze dat de samenwerking meer mogelijkheden kan bieden voor scholing of vrijwilligerswerk voor deelnemers aan LVV als onderdeel voor de versterken van hun zelfredzaamheid en toekomstperspectief.

INLIA (Groningen) maar ook een project als VidK (Eindhoven) zijn blij met dit overheidsinitiatief en de daaraan verbonden samenwerking. Ze hopen dat er een doorbraak komt voor een aantal vastgelopen dossiers., maar stellen vast dat het echter niet altijd zo evident is voor een overheid om creatief en oplossingsgericht te werken.

De meeste betrokken Ngo's in Nederland behouden daarom in beperkte mate ook hun eigen werkwijze **BBBB** (Bed, Brood, Bad en Begeleiding) als (tijdelijk) vangnet voor moeilijke situaties. Zij doen dit vanuit het motto dat de straat nooit een oplossing is maar juist deel van het probleem om tot een duurzaam toekomstperspectief te komen.

Overzicht resultaten LVV Groningen (01/04/2019 tot 26/10/2022)

Terugkeer: 29 | Verblijfsvergunning: 31 & Opnieuw Rijksopvang: 111

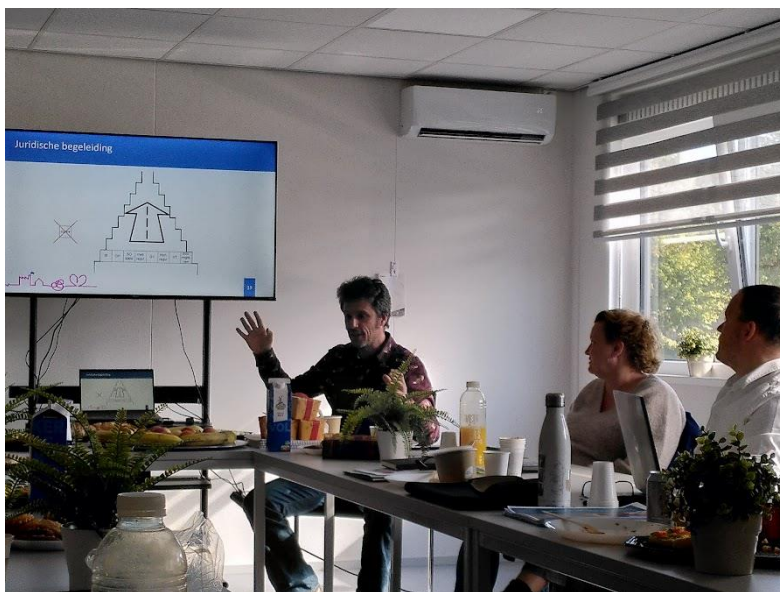
MOB (met onbekende bestemming vertrokken): 121

Hierbij zij opgemerkt dat van de 111 personen die opnieuw Rijksopvang hebben, een deel inmiddels (na beëindiging van de Rijksopvang) opnieuw bij ons is ingestroomd in de LVV. In het verleden rapporteerden wij alleen personen die opnieuw Rijksopvang hadden en (nog) niet opnieuw weer bij ons waren ingestroomd. Omdat het landelijk echter anders geregistreerd werd, hebben wij dat nu ook aangepast in CRS. Hetzelfde geldt voor de categorie MOB.

Een recent rapport van Vluchtelingenwerk, ASKV en LOS naar de impact van de LVV op de openbare orde, geeft meer informatie (als één van de belangrijkste kwalitatieve effecten van de LVV)

https://www.vluchtelingenwerk.nl/sites/default/files/u32918/impact_van_de_landelijke_vreemdelingenvoorzieningen_lv_v_op_de_openbare_orde_en_veiligheid_-_def.pdf

Bob de bouwer, kunnen we het maken?

Vrijdagvoormiddag wisselden we uit over methodieken, resultaten en manieren van aanpak in begeleiding en samenwerking. We legden verschillende manieren van werken bij mekaar rond selectie, opvolging van dossiers en motiveren van de 'gasten' om zelfstandig en zelfredzaam hun toekomstperspectief handen en voeten te geven.

Bij de vraag wat we meenamen uit ons werkbezoek bracht Dirk van CAW Gent spontaan 'de Bob de bouwer-mentaliteit' naar voor.

Het liedje gaat als volgt: 'Bob de Bouwer kunnen we het maken? Bob de Bouwer nou en of!'

INLIA pakt de zaken op die nodig zijn, zonder op voorhand alle mogelijke beren op de weg te zien en als te grote en verlammende obstakels te benoemen. Ze pakken de problemen die zich voordoen aan, zonder angst, tegelijkertijd met een flinke dosis bezieling én nuchterheid.

Andere opvangproblemen en ideeën

In de rand leerden we ook nog enkele **andere projecten** waar INLIA in betrokken is en die de moeite waard zijn om te noemen.

Het Gasthuis is gelegen naast het oude Formule 1 hotel, waar we vijf jaar geleden een rondleiding kregen. Het uitgeleefde Formule 1 hotel is inmiddels door de stad Groningen opgeknapt en daar worden momenteel mensen uit Oekraïne gehuisvest. Die samenwerking blijkt zoden aan de dijk te zetten als je er samen voor wilt gaan.

Er is nu er ook een project waarbij INLIA samenwerkt met COA (Nederlandse Fedasil) en kerkgemeenschappen om **nieuwe asielzoekers** die geen plek hebben in de reguliere opvang, op te vangen tot aan de registratie.

Het gebrek aan opvang en begeleiding lijkt inherent verbonden te zijn met het gevoerde asiel- en migratiebeleid in verschillende landen in Europa. We kennen ondertussen allemaal de beelden van asielzoekers op straat aan het Klein Kasteeltje in Brussel, maar ook die van aan het aanmeldcentrum van Ter Apel in Nederland.

Naar analogie met het tentenkamp van 25 jaar geleden besloot de Raad van Kerken van Groningen e.o. ook nu dat buitenslapen geen optie was. In een minimum van tijd werden kerkgemeenschappen gemobiliseerd om opvang te organiseren. Andere kerken in verschillende regio's in Nederland namen hun initiatief over om tijdelijke opvang te bieden aan mensen die bescherming vroegen maar zich op straat of grasveld zagen terechtkomen. Opnieuw rapen kerkgemeenschappen de steken op die de overheid laat vallen.

Wij mochten zo'n kerkgemeenschap bezoeken waar 40 asielzoekers worden opgevangen in crisis(nood)opvang. In twee dagen tijd werd alles georganiseerd. Met bussen werden de mensen aangevoerd. Dag en nacht zijn er telkens minstens twee vrijwilligers aanwezig als aanspreekpunt. Na 14 dagen kregen de 40 asielzoekers logies als gasten in een hotel in een naburig dorp (eveneens in het kader van crisisnoodopvang), vooralsnog tot en met 31 december 2022.

Eindredactie: Tetty Rooze (ORBITvzw) met dank aan de bereidwillige medewerking van reisgenoten en van INLIA(NI).

Met de steun van

